

FRIHETEN

Vi vill gärna leva i den föreställningen att sann frihet är liktydigt med att få tänka fritt och utföra de gärningarna, som ledes av den fria tanken. Denna tolkning av ordet täcker emellertid endast en ringa del av dess rätta innebörd.

Friheten är släkt med oändlighetsbegreppet, och i den mån tanken når ut över alla begränsningar är den också att uppfatta som en art av frihet. Dock är vi människor benägna att dra gränser för alla livets olika funktioner; att nå utöver alla gränser för att sammansmälta med det obegränsade, är ett syfte som når högre än vi är vana att sysselsätta oss med.

Dock, att hänge sig åt detta obegränsade tänkande, det är att förstå frihetens innersta väsen. När människan tänker en verkligt fri tanke, då ger hon sig åt det oändliga perspektivet. Vi förstår inte vad det obegränsade innebär, men om vi låter tanken nå ut ur sin trånga ram och söka sig ut i det oändliga rummet med vintergatornas världar i rytmisk ordning, då är vi på väg att rätt härleda ordet "frihet" och tolka dess innersta mening.

Så må vi då söka förstå att i samma mån som vår varelse är i stånd att fatta det oändligas omätliga vidder, är vi också i stånd att förstå vad sann frihet innebär. Vi har ännu en lång väg kvar, innan dessa begrepp utkristalliserats ur vårt medvetande, men under den tid som ligger framför oss, kan vi låta tanken leka med den föreställningen, att friheten är oss en lcke främmande företeelse.

Alla längtar efter frihet, men få av oss gör sig en klar föreställning om vad detta innebär. Vi vet att allt tvång som strider mot vår vilja, är en hämsko på frihetens princip, men vår uppfostran har lärt oss att hämningar, d.v.s. band som hindrar varje lössläppt utvidgning av vår rörelse, är en nödvändighet.

Sann frihet innebär ingalunda lössläppt tygellöshet. Den häst som hålls i strama tyglar och lärt sig känna trycket från färdledaren, arbetar bäst och når snabbast målet. Den frihet det här talas om gäller endast för dem, som genom träning lärt sig bemästra all längtan efter okritiskt begagnad självbestämmanderätt.

Att veta vad som säkrast för mot målet ger den rätta formen för fritt handhavande av de medel, som ställts till människans förfogande. Den som känner lagarna för rätt efterföljelse av samlivets krav, kommer ej att lida någon skada av att behandlas med fria tyglar. Först under lagen om frihetens rätt kan det utvinnas, som en verkligt sann människa önskar prestera.

Vad beträffar våra världsliga krav på lydnad under en starkare vilja, gäller regeln, att den som vet att underkasta sig givna föreskrifter, också är bäst ägnad att i frihet utföra sina av egen drift planlagda gärningar. Han vet var gränsen går för egen förmåga, han känner sanningen om den kraft som verkar i naturen. Att följa naturens ledning på rätt sätt, är att veta hur fordringarna för vår levnad skall utformas. Genom förnuftig slutledning når vi fram till källan för samlivets högsta lag. Att ge vår medmänniska samma rätt att utforma sina handlingar efter egen föreställning om vad som är bäst och riktigast, det är att veta sin plats i livets skola, och den som efterföljer den regeln har också rätt att kräva andras hänsynstagande till egen uppfattning om hur saker och ting bör ske.

I alla länder har den föreställningen vunnit insteg, att vi människor skulle sakna nog balans för att använda större frihet än som tilldelats oss. Varför så skulle vara förhållandet är svårt att förklara, nog vore det rimligt att i den mån vår utveckling går framåt, människan också i samma mån skulle utvecklas att förstå lagarna för sådan samlevnad att därur utvecklades en frihet för alla. När hon lärt sig förståelse för de principer som stå i samband med levnadsreglerna för livet i allmänhet, bör hon vara mogen att deltaga i allas intressen utan hänsyn till de inskränkningar samhället föreskriver om dessa ting.

I full förståelse för de svårigheter som kan uppstå, så som samhällslivet nu gestaltar sig, får dock ingen eftersätta den andres rätt att fritt förvalta sina egna resurser. Om vi vet vilka krav som ställs på var och en och dessa krav tillfredsställas, kan människan vara viss om att hennes väg går mot större frihet.

Kanske vi inte alltid förstår hur betydelsefullt det är för var och en att i frihet följa sin egen linje, hur detta skapar ett självförtroende som vi människor är i behov av att äga för att kunna höja oss över vardagen. Om vi skall våga handla med tanke på att som fria människor nå nya områden för vår verksamhet, måste detta självförtroende vara den ledstjärna, som visar vägen ur kaos, fram till ordnade förhållanden. Det är i detta tillstånd våra verkliga framsteg göres, dem må vi värna om.

Människan av idag önskar följa sina egna tankars ledning, men betänker ofta inte, att först när viljan disciplinerats och lärt sig lyda förnuftets anvisningar, är hon mogen att ta ledningen över sina egna verk samma krafter och sin önskan till handling i fri efterföljelse av givna instinkter. Döm dock inte den människa som genom oförnuftigt handhavande av sina resurser råkar på villovägar. Även misstagen är lärorika, över dem går vi mot bättre kunskap om hur saker och ting bör ske.

Vi har ofta talat om, hur mycket som väntas av dagens andliga människa. Hennes arbete skall vara av en högre art än forna utövare av religiös verksamhet. Det skall framskapas nya värden, vi måste finna nya vägar att komma fram på, som kan tillfredsställa dagens människa. Hon är annorlunda än gårdagens, därför måste ock det arbete som av henne väntas komma till utförande, äga rum på ett nytt sätt. Och i det sammanhanget må väl påpekas hur nödvändigt det är att det arbetet får komma till stånd under fria former. Intet tvång evad det gäller tanken bakom verket, blott det står klart för henne att sanning och rätt ej får eftersättas, att ärlig vilja ligger som bakgrund till allt vad hon tar i sina händer.

Resultatet av det arbete som utföres under medmänniskors tillit till en ärlig vilja, kommer att bli av bestående värde. Ingen tvekar om att tilldela den person suverän självbestämmanderätt, som följer de förutsättningar, som här angivits. Kommer blott människan fram till förmåga att se de bästa möjligheterna utvecklas hos medmänniskan, då går världen mot ett bättre arbetsresultat, och vi kommer att kunna glädja oss åt framsteg i alla såväl världsliga som andliga frågor. Frihet har i alla tider givits den människa, som trott på sig själv och som haft en fast ankargrund i en tro på andlig ledning.

Vi människor är evighetsvarelser, men ännu har detta begrepp inte anammats av det stora flertalet. Vi längtar efter att förstå det som beskrives i gamla sagor, som tolkas av nutidsmänniskan på ett endast vagt sätt, därför att deras innebörd inte blivit genomskådad. Tiden är kommen för henne att vakna upp ur sin sömn. Dessa gamla sagor är tillkomna för att väcka tankar hos dem som är mottagliga för den dolda undermeningen. För andra utgör de endast barnsagor. Det icke den mogna människan förstår, får andra överta, barnet har fått leka med den gåva, som var avsedd för den vuxne.

Vi möter oändlighetsproblemet i religionen, men den lär oss inte sammanhanget mellan oss och det gudomliga på ett sådant sätt, att vi gripes av det undersköna i detta ords innebörd. När vi mognat till större förståelse av det som uttryckes och avhandlas i dessa gamla myter och sagor, skall vi finna att allt sammanklingar i en rytmisk melodi, vars grundtema är svaret på vår längtan efter den oändliga friheten, den obegränsade rymdens frihet. Det ofattbara som skall bli fattbart.

Om den högste Anden får ta ledningen i vårt liv, om vi överlämnar oss i hans vård med all tilltro till hans förmåga att värna om vår fria vilja och leda den i rätt riktning, då skall vi finna att vägen till sann lycka är funnen. Då har det inom oss som ropar på sanning och rätt, funnit ett stöd som håller i livets alla påfrestningar. Och då skall vi finna att vägen bär uppåt mot den sällhet som beskrives i sköna berättelser om land bortom haven, där lyckan att känna rytmen i den fria tankens arbetsmetod står klar för alla varelser.

Elisabeth Lansenor.